Geachte Raad,

Windenergie is hot. Niet omdat het onze klimaat problemen gaat oplossen maar omdat ons collectieve brein ons vertelt dat hier een verkeerde keuze wordt gemaakt. Of juister, wordt afgedwongen.

Het protest dat landelijk tot stormachtig toeneemt is niet langer alleen een NIMBY beweging maar dringt door tot in de vezels van de samenleving. Massa's mensen voelen zich in hun existentie bedreigd en ervaren pijnlijke onmacht als de lokale politiek deze ingreep in hun omgeving doordrukt onder het valse voorwensel dat de wereld gered moet worden.

Als je aan iemand moet uitleggen waarom windturbines van 200 meter en hoger niet in onze omgeving passen kun je er beter niet aan beginnen. Maar als je het toch wil proberen valt dit niet mee. Het lijkt wel een nieuwe religie. Windmolens zijn de cathedralen van de groene lobby geworden. Het lijkt wel of de geldingsdrang van de zogenaamde groene politicus zijn of haar beoordelingsvermogen vertroebelt. En dat terwijl het groot kapitaal zich schandelijk verrijkt aan de grootste politieke leugen sinds zijn ontstaan. Niet alleen groen links heeft het recht op het redden van de wereld. Alle Bronckhorsters willen dit.

Er zijn subsidie schandalen, er is machts politiek, er zijn verregaande belangenverstrengelingen en niemand kan uitleggen waarom Nijpels aan zijn klimaat tafels kernenergie zelfs niet heeft uitgenodigd. De inconvenient thruth is dat er massa's geld wordt verdiend met de zogenaamde green deal terwijl er met het plaatsen van windturbines niets wordt opgelost maar eerder grotere problemen worden gecreeerd. Ik herinner u aan het zeer recente promotieonderzoek van econoom en energie-expert Daan Hulshof van de Rijksuniversiteit Groningen waaruit blijkt dat van de uitgekeerde subsidies voor windturbines 30 tot 50 procent als overwinst in de boeken komt.

U vergeeft me dat ik even uitwijd. Het is moeilijk om in deze onrechtvaardigheid uitsluitend bij mijn eigen expertise te blijven.

Enige tijd geleden heeft een groep lokale artsen en reeks vragen gesteld aan de raad over de veiligheid voor de volksgezondheid van met name omwonenden. Deze vragen zijn door wethouder Hofman op een zeer betreurenswaardige wijze beantwoord. Ontwijkend, geen bewijs, zich verschuilend achter het RIVM maar met name uit de hoogte. Velen van ons hebben zich verwonderd en boos gemaakt over deze wijze van communiceren over de meest essentiele vragen rondom windturbines. Wordt ik er ziek van? Kan ik straks nog slapen?

Ondertussen heeft een groep van 10 Achterhoekse Artsen op basis van het bestaande literatuur onderzoek openlijk twijfels geuit over de veiligheid van windturbinegeluid op omwonenden.

Niet alleen in Bronckhorst wordt de verantwoordelijkheid voor het veroorzaken van structureel leed aan omwonenden volgens de definitie van de Wereld Gezondheid Organisatie gezocht in de rapporten van het RIVM. Maar is dat wel terecht. Hoewel het RIVM statutair een onafhankelik overheidsorgaan is, is haar opdracht behalve kennisvergaren ook het ondersteunen van beleid. Wie betaalt bepaalt dringt zich op. Het RIVM heeft niet op alle dossiers een even goede reputatie. Meest recent en voor iedereen zichtbaar is de rol van het RIVM in de coronacrisis meerder keren omstreden geweest. Heilig is tenslotte niemand.

Het RIVM, op het dossier windturbine en gezondheid beperkt zich nu tot twee personen. Laat duidelijk zijn, er is geen sprake van een heel instituut waarachter Wethouder Hofman zich telkens verschanst.
Van Kamp en Van den Berg. Een psycholoog en een ingenieur. Geen artsen die meedenken over gezondheid. Van den Berg beschrijft in 2006 in een zeer uitgebreide analyse dat windturbines zeer hinderlijk zijn en leiden tot slaapverstoring. We moeten ons dus afvragen waarom hij zijn meest recente aanbevelingen heeft veranderd.

In 2009 produceert het RIVM onder andere auteurs een evaluatie nieuwe normstelling windturbinegeluid omdat de overheid de hoeveelheid te plaatsen windturbines wil uitbreiden door de toegestane geluidsbelasting op de gevel te verhogen.
Hierin staat:
“Geschat wordt dat een grenswaarde van 40 dB (oude norm) ruimte biedt voor 7000 megawatt aan duurzame energie via nieuwe windturbines. Een grenswaarde van 45 dB biedt meer ruimte, ongeveer voor 25.000 megawatt.”
Na uitgebreide analyse concluderen ze:
“Kenmerkend voor het geluid van windturbines is dat al bij een zeer lage geluidbelasting hinder ervaren wordt. Er is verder een verband gevonden tussen de geluidbelasting van windturbines en slaapverstoring.”

In hun algemene conclusie en advies naar de beleidsmakers; Ik citeer: ” stellen wij dat een richtwaarde van omstreeks 40 dB (ondergrens) consistent is met de normstelling voor andere bronnen van omgevingsgeluid. Dit resulteert in een vergelijkbare hinderbescherming als bij bijvoorbeeld weg- of railverkeersgeluid. Bij deze ondergrens zijn in Nederland nog voldoende vrije gebieden te vinden om – zonder geluidsprocedures – aan de beleidsdoelstellingen voor de korte termijn te voldoen.
Voor de te stellen maximale grenswaarde is een waarde boven 45 dB vanuit het oogpunt van de hinder- en gezondheidsproblematiek ongunstig. Weliswaar komt er bij een hogere bovengrens steeds meer ruimte beschikbaar voor de exploitatie van windparken, de kans op ernstige hinder en de daarmee gepaard gaande inbreuk op het woon- en leefcomfort wordt boven 45 dB steeds groter. Naar eerste inschatting wordt bij een bovengrens van 45 dB met circa 25 GW elektrisch vermogen nog voldoende ruimte geboden voor de doelstellingen ten aanzien van hernieuwbare energie voor 2020.

Dit advies is niet gevolgd. De politiek heeft gekozen voor een hogere norm (Lden 45dB) waarbij er dus willens en wetens werd gekozen voor een risico op de gezondheid van omwonenden.

In de latere rapporten komen we deze overwegingen niet meer tegen. Het verband tussen slaapstoornissen en windturbinegeluid is verdwenen ondanks toenemend internationaal bewijs hiervoor. Bovendien is alleen gekeken naar buitenlands onderzoek dat werd uitgevoerd bij kleinere windturbines en in omgevingen waarbij er veel meer ruimte bestaat tussen behuizing en windturbines.

In de laatste update van maart 2021 geeft het RIVM toe dat uit hun literatuurstudie blijkt dat hinder optreedt als gevolg van geluid: hoe sterker het geluid (in dB) van windturbines, hoe groter de hinder ervan. Ze benadrukken dat betrokkenheid bij het proces de ervaren hinder kan verminderen. Dat kan zo zijn, maar wordt helaas vaak misbruikt door beleidsmakers. Je doet mee of je hebt er last van. Zo lijkt telkens de boodschap. Alsof het je eigen schuld is. In de geneeskunde is bekend dat patienten verantwoordelijkheid voor hun eigen aandoening geven niet tot de beste uitkomsten leidt.

Recent heeft het RIVM in een interview naar aanleiding van de IJburg protesten toegegeven dat er geen onderzoek beschikbaar is van nederlandse bodem en aangekondigd zelf onderzoek te gaan doen.

Ik herhaal: De uitspraken van het RIVM zijn onvoldoende onderbouwd en lijken erg mee te waaien met de jasjes van de Haagse klimaatdoelstellingen. Op dit moment is het op zijn minst verstandig enige armslag te nemen. Het voorzorgbeginsel lijkt prioriteit te hebben boven de dubieuze uitkomsten van de verschillende RIVM uitspraken.

In Bronckhorst is gekozen om de beslissing rondom het plaatsen van windturbines uit te stellen tot na de volgende gemeenteraad verkiezingen. Dat lijkt een wijze beslissing te zijn geweest. Er is voortschrijdend inzicht. Zowel landelijk als gemeentelijk worden nu al andere keuzes gemaakt.

Windturbines worden door wethouder Hofman steeds aangekondigd op de voor hem zo karakteristieke wijze: Ze komen er toch. ….Democratie of niet zet ik er voor het gemak maar even achter.

De trein dondert deur. Alsof kiezers niet relevant zijn. Het zou niet onlogisch zijn geweest om even pas op de plaats te maken na de uitslag van uw eigen enquete. 70% zegt nee of heeft serieuze bedenkingen! Wat zegt dit over de gemeenteraad Bronckhorst? Wat betekent uw rol als vertegenwoordiger van de Bronckhorster? En dat in een periode dat er in Den Haag wordt gesproken over een nieuwe bestuurscultuur. Wellicht dat dit nieuw elan na de volgende gemeenteraadverkiezing kan leiden tot een hernieuwde discussie over de energietransitie hier. Nu echt samen met de bevolkiing die u vertegenwoordeigd.

Houdt u aan uw belofte. Stop de trein nu. Stel geen kaders zonder draagvlak. U denkt over Hoe terwijl uw kiezer nog bij de Of vraag zit. Die comnnectie moet worden hersteld voordat u de volgende stap zet.

Windturbines zijn de olifant in de kamer. Laat de mensen helpen om tot oplossingen te komen. Heb vertrouwen in uw bevolking. Dring geen windturbines op. U raakt uw kiezers kwijt, U raakt u uw draagvlak kwijt. Bronckhorst is fantastisch. Maak het niet kapot.

Nagekomen boodschap

Het rivm heeft onlangs een nieuw rapport uitgebracht: windmolens en gezondheid. Hierin worden hinder en windturbine geluid oorzakelijk aan elkaar verbonden. Het RIVM onderkent in dit rapport het bestaan van de zorgen enerelateerde de aan windturbine geluid g gezondheidsproblemen. Daarom zet het RIVM in op vervolgonderzoek bij omwonenden. De resultaten worden eind 2021 verwacht. In het rapport staat dat het RIV~M hierover nu al in gesprek is met lokale en regionale overheden.